

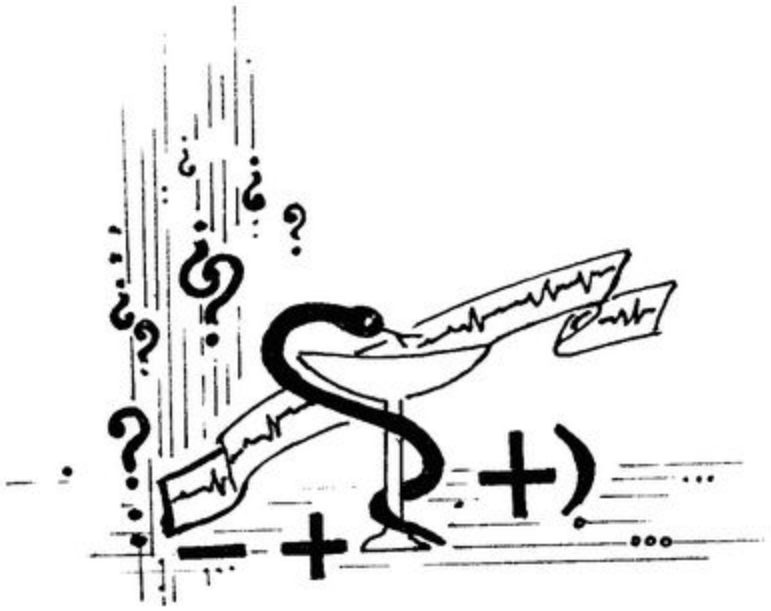
ІВАН ДУБІНІН

Контрольний укол

Іван Дубінін
КОНТРОЛЬНИЙ УКОЛ

Автор ілюстрацій Катерина Іванівна Вербівська

ПЕРЕДНЄ СЛОВО

Усі нормальні підлітки зазвичай мають одну ненависть. Вони ненавидять себе. Вірніше, своє тіло або його невдалі частини: вуха, ніс, губи, ноги, руки... Я ж ненавидів дві речі (хоча вони були зовсім не речами): звісно, самого себе і ще медицину. Не тому, що я народився якимсь виродком, а медицина була безсила зробити з мене щось на кшталт людини. Ні, просто тому, що мій тато був лікарем. Про свою «вроду» я розповім пізніше, а ось про медичного татуся прямо зараз. Мій батько – лікар з багаторічним стажем – був рішучим, наполегливим чоловіком, який мав вражаюче чуття на підступність та підлість різних болячок і міг швидко зорієнтуватися в обстановці, приймаючи відповідні рішення. І, певна річ, свого єдиного нащадка хотів теж виховати у тому ж дусі. Але, залучаючи мене до медицини, він не повів парадним під'їздом, де на лікаря чекають білосніжний стерильний халат, квіти та сльози вдячних пацієнтів та їхніх родичів. Він настирливо тицькав мене носом у соплі, кров і гній стражденних хворих. А коли я починав кривитися і смикати плечима від спазмів шлунку, він незадоволено вигукував:

– Запам'ятай! Лікар не повинен бути гидливим! За своє довге лікарське життя я був неодноразово оббльований, вимазаний гноєм, кров'ю, слизом і ще казна-чим, що виділяє із себе хворий організм. Але з'ясуй для себе раз і назавжди: копирсатися у фізичних виділеннях тіла набагато краще й чистіше, ніж у моральних випорожненнях особистості, що загниває. І якщо ти вирішив присвятити себе медицині, то зроби ласку, позбавляючи організм нечисті, роби це з радісним обличчям!

Як ви здогадуєтеся, присвятити себе медицині мені довелося тільки завдяки татові, але – на жаль! – не дякуючи йому за це. Від нього я успадкував ім'я та прізвище – Василь Лопух, довготелесу фігуру і широко розставлені, радісно спрямовані у світ лапаті вуха. Решта мені дісталася від матусі, заляканої життям жінки, відгородженої від нього могутнім муром – своїм чоловіком і моїм батьком, та абсолютно безпорадною без цієї фортеці.

Моє народження, як і моє подальше життя, було зумовлене моїми батьками. Я, звичайно, міг чинити якісь самостійні дії, а вірніше, жалюгідні сіпання, але, немов квітку в горщику, вони могли переставляти мене, як їм заманеться, будь-коли і будь-куди. Отже, долю мою було вирішено, і тому, коли настав мій час, мене «вступили» до інституту. Звичайно ж, медичного, хоча після постійних методичних зусиль батька підготувати мене до чорнової лікарської роботи, викоренивши в мені природну гидливість, – у мене виробилася стійка огида до... самої медицини. Але нічого не вдієш – довелося підкоритися і вчитися. Найдивовижніше в цьому було те, що якось поступово і непомітно це заняття стало мені навіть подобатися. Особливо процес встановлення діагнозу, коли за певними ознаками, симптомами, за результатами обстеження і дослідження можна було визначити конкретну хворобу. Це чимось нагадувало мої улюблені детективи.

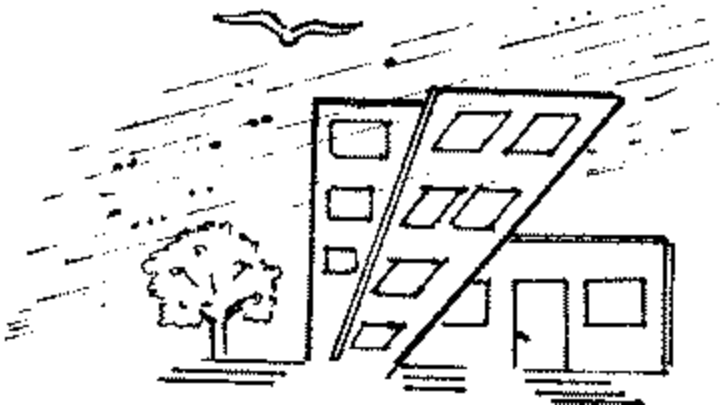
Після закінчення інституту я влився в найбільшу лікарську братію, що зветься терапією, – робочу конячку медицини. Це вона везе на собі основний вантаж повсякденної роботи, хоча і вважається

непрестижною і непристойною у цій галузі. Але вважається, до речі, лише так званими вузькими спеціалістами, що займаються проблемами, скажімо, суто лівого пальця правої ноги або хворобами носа, далі якого вони нічого бачити і чути не хочуть.

На роботу мене направили в інше місто, але батько, на подив, незважаючи на поминальні голосіння моєї матері, не став чинити цьому опір, вирішивши, напевно, відпустити мене в самостійне плавання в надії, що життя навчить чому-небудь тямущому. Так я опинився наодинці з цим самим життям.

Якщо до мого портрету, який вже почав вимальовуватися у вашій свідомості, ви додасте моє напружене обличчя в очікуванні чергової пакості від долі та великі рогові окуляри на довгому носі, за якими ховаються розгублені очі, то у вас вийде досить точне уявлення про мене.

РОЗДІЛ 1

Гуртожиток медпрацівників, куди мене влаштували, виділивши як лікарю окрему кімнату, був схожий, мабуть, на всі гуртожитки, та суттєво різнився від домашніх умов, де я перебував до цього часу. Та, кинутий у воду, я змушений був навчитися плавати. Розіпхавши сяк-так своє збіжжя, вранці наступного дня, прихопивши документи, я вирушив на роботу.

Головний лікар, Олександр Михайлович Кучеренко, високий, ставний чоловік з приємними рисами обличчя і сивою гривою густого волосся, довго вивчав мої папери. Потім, піднявшись, сказав:

– Ну що ж, молоді фахівці нам потрібні. Тим більше в терапевтичному відділенні звільнилося місце. Ходімо, познайомлю Вас із Вашими колегами.

Прямуючи до відділення, він зупинявся перед кожним співробітником і, вказуючи на мене, з гордістю, ніби демонструючи особисто ним «вибитий» у міністерстві дорогий закордонний апарат, говорив:

– Ось прислали молодого фахівця. Буде працювати у терапії.

Я збентежено підтакував, киваючи головою.

Завідувач терапевтичного відділення був у себе в кабінеті і при нашій появі вийшов із-за столу. Це був середнього зросту чоловік, віком явно за п'ятдесят років, досить повний, з правильними рисами обличчя. Сиве волосся було коротко підстрижене (відома хитрість чоловіків, що комплексують з приводу своєї лисини, яка, на жаль, розростається). Він, посміхаючись, привітався за руку спочатку з головним лікарем, потім зі мною. Його пухка, м'яка долоня ковзнула по моїй враз спітнілій руці, і від цього я вкрай зніяковів. Моя основна проблема полягає в тому, що при зустрічі з незнайомими людьми (а з начальством і поготів), я пітнію і червонію найганебнішим чином, а мої вуха починають судомно сіпатися вперед, очевидно, інстинктивно бажаючи прикрити, як долонями, моє палаюче обличчя. Я не знаю куди подіти руки, стаючи то в позу «футбольної стінки», прикриваючи ними те, що зараз не потрібне, то зухвало схрещую їх на грудях, виставивши вперед ногу, або починаю ними розмахувати назад-вперед, піддуваючи нижньою губою повітря в обличчя. А ще я жахливо соромлюся свого прізвища і всіляко намагаюся уникати ситуацій, коли треба його вимовити. Та зараз це було невідворотньо.

– Ось, знайомтеся, – сказав головний лікар, – завідувач відділення Віктор Тихонович Шерстюк, а це Ваш новий співробітник – ВАСИЛЬ ВАСИЛЬОВИЧ ЛОПУХ!

Тут мої руки самі заходили ходором, а я в цей час необачно став дуже близько до столу, і вони ненароком збили письмове приладдя, яке з гуркотом разлетілося по столу. Ми із завідувачем кинулися разом його рятувати і глухо, але відчутно стукнулися головами. Я відскочив назад і з усієї сили наступив на ногу головному лікареві. Той, висмикуючи кінцівку, полетів спиною на шафу, на якій красувалася дивної роботи масивна декоративна ваза. Через мить вона зі страшним тріском розкололася у нього на голові. В Олександра Михайловича спочатку сплющилися, а потім здивовано витріщилися очі, ніби кажучи: «Оце тобі, познайомилися!». Я кинувся

на допомогу, але посковзнувся і впав на нього зі всього розмаху своїм хоч і худим, але важким тілом.

Через якусь мить ми мовчки дивилися один на одного, тримаючись за голови. Першим оговтався головний лікар. Він вимовив поволі, але цілком упевнено, більше звертаючись до Віктора Тихоновича:

– Гадаю, тепер нам весело буде працювати.

– Без жодних сумнівів, – похмуро підтвердив завідувач.

Як не дивно, я теж кивнув головою на знак згоди.

Потім ми вирушили до ординаторської знайомитися з колегами.

– Це вже без мене, – якось напружено промовив нам головний… постраждалий і поспіхом чкурнув у своїх численних невідкладних справах.

В ординаторській – загалом невеликій кімнатці – якимсь дивом розмістилися диван, три столи (за двома з них зараз сиділи терапевти), гардероб і книжкова шафа, в якій зберігалася медична документація. На стіні висів негатоскоп для перегляду рентгенівських знімків. У кутку біля дверей була раковина.

За столом біля вікна, якраз напроти дверей, закинувши ногу на ногу, з сигаретою в недбало відкинутій руці сиділа худорлява жінка-лікар. Вона була в приталеному витонченому халатику явно не лікарняного походження. Фарбоване темно-руде волосся, підібране догори, і заспане набрякле обличчя видавали не першу молодість лікарки.

За іншим столом, одному з двох біля стіни зліва, сидів молодий чоловік років тридцяти з приємною посмішкою на обличчі. Темне волосся акуратно зачесане назад. Під халатом – біла сорочка з чорною краваткою.

Наша поява перервала їхню бесіду.

– Доброго ранку, – сказав Віктор Тихонович. І ми утрьох, в один голос, побажали йому того ж. – Дозвольте представити вам нашого нового співробітника Василя Васильовича… е-е-е… – завідувач зробив невеличку паузу, мигцем глянувши на мої руки, і відступив на

безпечну відстань. – Він з нами працюватиме. А це – Надія Миколаївна Риндіна й Ігор Петрович Вербовий.

Я кивнув головою, в думках дякуючи лікарю за те, що він не подав мені руки (ми розташовувались все-таки далекувато один від одного). Не вистачало мені погрому ще й в ординаторській.

Віктор Тихонович вирішив, що з офіційною частиною покінчено, і відразу перейшов до повсякденних справ.

– Надіє Миколаївно, як пройшло чергування?

– Хвора з палати № 12а померла.

– Що, знову?

– Ні, вона перший раз померла.

– Я кажу, знову палата № 12а? З яким діагнозом лежала померла?

– Гіпертонічна хвороба другої стадії. Стан погіршився, її перевели в палату № 12а, я Вам доповідала. А сьогодні вночі був гіпертонічний криз. Врятувати не вдалося.

– Документи оформили?

– Так, все як годиться.

– На розтин направили?

– Хвора похилого віку, хронічна, родичі просять не розтинати. Думаю, головний підпише.

– Що ще?

– А так все нормально. Поступило троє хворих.

– Добре, готуйтеся до обходу.

І завідувач вийшов. З обличчя лікарів відразу спала маска ділової офіційності, і вони зацікавлено втупилися у мене.

– Ну, розповідайте, хто Ви і що Ви?

Викачавши з мене потрібну їм інформацію, вони трохи заспокоїлися. Ігор Петрович дружньо поплескав мене по спині:

– Нічого, спрацюємося.

А Надія Миколаївна оглянула мене по-жіночому, оцінюючи, прикидаючи подумки, напевно, наскільки багато я не дотягую до її уявлення про справжнього чоловіка.

Щопонеділка у відділенні проводився обхід із завідувачем, і цей день був дійсно важким.

Хвилювалися лікарі, метушилися медсестри, наводили лад санітарки, гримаючи прибиральним інвентарем.

Віктор Тихонович у свіжому накрохмаленому халаті, з чорною змійкою фонендоскопа на шиї на чолі свити з лікарів і медсестер почав обхід ввіреного йому відділення. Лікар доповідав про хворого, його діагноз, перебіг хвороби, лікування. Завідувач іноді оглядав хворого, вносячи корективи до плану обстеження і лікування, частіше – погоджувався з думкою колеги.

– Як у Вас справи? – запитав він у немолодого хворого, що скривив страждальну міну при появі медиків і тяжко, зі стогоном почав дихати.

– Погано.

– Що – «погано»?

– Все погано, дихати нічим.

Віктор Тихонович послухав декілька секунд його грудну клітку й упевнено сказав:

– Ні, Вам краще, краще.

– Погано, докторе.

– Ні, що Ви? Краще, краще. Я ж бачу. Вам краще. На виписку його, Ігорю Петровичу, – і перейшов до наступного хворого.

Приголомшений чоловік взагалі перестав дихати на якийсь час. Потім, зрозумівши, що його доля вирішена остаточно, улігся зручніше і спокійно почав дихати.

– А ось ці хворі, – звернувся шеф до мене, – будуть тепер під Вашим наглядом, Василю Васильовичу. Ну, що Ви скажете про цю хвору?

Мене кинуло в жар. Я схопив хвору жінку за руку в пошуках пульсу, але, окрім гучних ударів власного серця, нічого не почув.

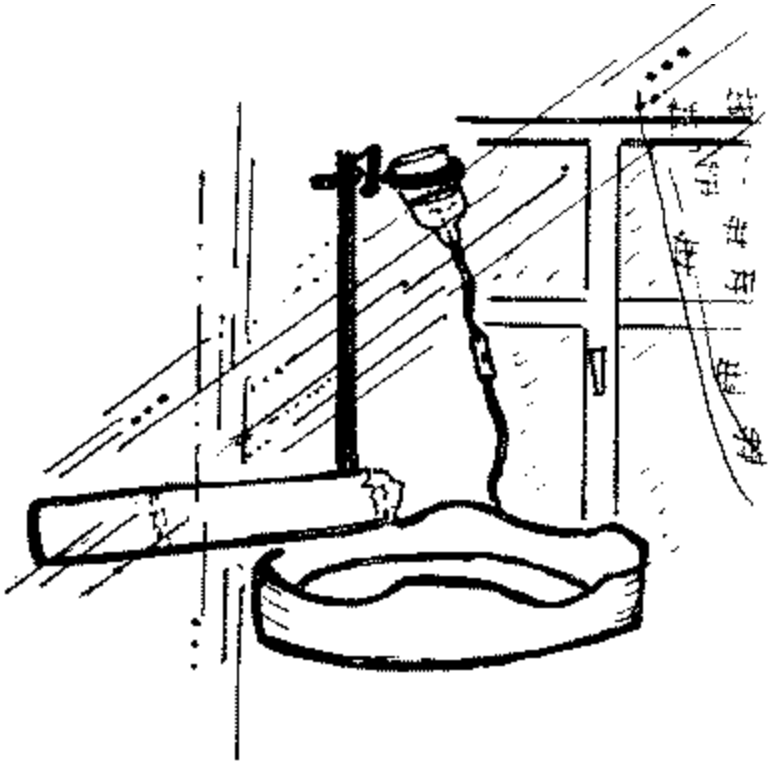
– Послухайте її, – підказав завідувач.

Хвора підняла сорочку, а я гарячково тикав фонендоскопом у грудну клітку, намагаючись не дивитися на її ще молоді груди. І,

незважаючи на те, що вона, допомагаючи мені, посилено дихала, я абсолютно нічого не чув. «Німа легеня!» «Ексудативний плеврит!» – пульсували в голові страшні діагнози.

Голос шефа був спокійний: – Василю Васильовичу, не хвилюйтеся. Вставте фонендоскоп у вуха. Так Вам буде зручніше.

РОЗДІЛ 2

За тиждень я вже відчував себе більш-менш упевнено на своїй роботі. Ігор Петрович, тобто Ігор (так він запропонував називати його в неробочий час), узяв наді мною шефство, і ми навіть подружилися. Він був старшим на вісім років, але тримався на рівних і ввів мене в курс усіх місцевих подій.

– З шефом жити можна, – говорив він мені в ординаторській, коли ми закінчили оформлювати історії хвороб після обходу. – Головне, не забувай, що він начальник. А то він цього не любить. За нагоди, звичайно, може вгатити клізму по самі... – він подивився на мої вуха, але, побачивши, як я спалахнув, пожалів мене і додав: – По самі ніздрі! Та я бачу, що ти не нахаба, тому з цим у тебе проблем не буде. А з хворими впораєшся, в мединституті чомусь же навчили. Хоча основне навчання буде тут. Запам'ятай, – він усміхнувся,

переходячи на жартівливий тон, – дві речі можуть зіпсувати молодого неодруженого доктора: спирт і жінки.

– Ні, мені цього не потрібно.

– Не зарікайся. Краще вже відразу і потихеньку. А то такі, як ти, тишком-нишком, та як почнуть галабурдити, що просто дивом дивуєшся. Спирт тебе пити змусять, а жінки в нашому житті невідворотні, як світлі свята і сірі будні.

– А Надія Миколаївна давно тут працює? – тонко, як мені здалося, я перевів розмову в дещо іншу площину.

– Та років десять вже, напевно.

– Ну і як вона?

– Взагалі-то вона непогана, але, як і всі жінки, непередбачувана. То добра, хоч до хворих прикладай, то невитримана, як після клізми. Хочу дати тобі пораду. З жінками поводься тільки чемно, тому що кожна друга з них або стерво, або відьма. Якщо їх образиш, обов'язково напаскудять, помстяться. А Надія, вона – розлучена. Живе з матір'ю і маленькою донькою. Такі – наче чорна скринька з капканом усередині. Поживеш – побачиш.

Надія ж Миколаївна у подібній ситуації, заклавши ногу за ногу, оголивши їх до верхньої третини стегна, в розкритому халаті, під яким були спідниця і кофтина, попихкуючи незмінною сигареткою і скрививши отруйно губи, чи то від гіркого диму, чи то від внутрішнього стану, наставляла мене зі своєї дзвіниці:

– Тут Вам, Василю Васильовичу, не інститут, «двійку» потім не відпрацюєш. Як щось не так – можуть і пикою об стіл. Як Вам, до речі, наші лікарі?

– Нічого, нормально ставляться.

– Ну-ну, осягайте, докторе, навчайтеся суворій правді життя. А Ігор Петрович що тут Вам про мене наспівав?

– Так, у загальних рисах. Хвалив.

Вона подивилася на мене. Я зашарівся.

– Вам, Василю Васильовичу, ще треба навчитися брехати жінкам. У житті це здорово допомагає. А втім, можливо, Ви й не навчитеся.

– Я не брешу, – сказав я і ще більше почервонів.

– Ви молодий, Вас ще ліпитимуть. Але не дозволяйте нікому робити з себе млинця, – закінчила вона серйозно.

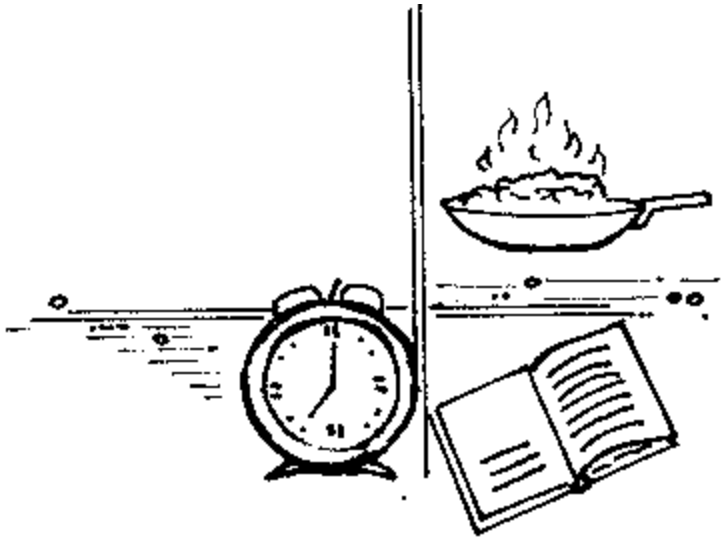
Напевно, зовнішність у мене така, що привертає до себе увагу, бо всі при зустрічі зі мною вважають своїм обов'язком учити мене жити. І в мою голову через наївні вуха вливають цілі системи власного сприйняття навколишнього світу, на які вже чекають завали подібної інформації, від дикого коктейлю яких я гублюся і не знаю, що мені робити в конкретній ситуації.

Іноді до нас зазирав Вадим Миколайович, лікар приймального відділення. Було йому років тридцять п'ять. Жилавий, високий, він постійно сутулився – зовсім не цінував своєї чоловічої переваги – зросту. Його чорнява із залисинами голова була непропорційно великою по відношенню до тонкої худої шиї з рухомим грубим кадиком. Ходив Вадим Миколайович широко розставляючи ноги, недаремно Ігор позаочі звав його Циркулем.

Приходив Вадим Миколайович поспілкуватися з нами, цікавився хворими, яких він оформлював до нас на лікування. Був Циркуль небагатослівним, але іноді (під настрій) розповідав цікаві історії про хворих. Мені запам'яталася одна.

– Привозить «швидка» хвору. Я бачу: несуть на ношах бабусю, а зверху на ній... похоронний вінок! О Господи! Говорю: «Колеги, це ж не морг!». А вони мені: «Бабуся ще жива!». Виявляється: йшла бабця на похорон своєї подруги, купила їй вінок, а по дорозі потрапила під машину. Ну, викликали «швидку». У бабці – удари, рана. Треба в лікарню. А вінок куди? З бабцею, звичайно. А я думав, що вона вже заздалегідь підготувалася. Коли виписалася, то люди озиралися, бо йшла з лікарні з вінком.

РОЗДІЛ 3

У гуртожитку будильники не потрібні. Тут життя розпочинається рано. І якщо тебе не розбудять грюкання дверей, човгання незліченних ніг, дзенькання посуду і гучні голоси, то вже, напевно, піднімуть звуки і запахи картоплі чи яєчні, що смажаться, аромати запашного чаю або кави. Отже, будильник, дбайливо куплений мені матусею, хоча і задзвенів сьогодні, як і завжди, вчасно, викликав у мене не почуття заслуженої подяки, а швидше відчуття прикрої непотрібності. Я давно вже не спав. Швидко заткнувши йому рота долонею, я продовжував лежати в ліжку. З голови не виходила розмова із однією немолодою хворою.

Вчора насамкінець робочого дня, коли я був в ординаторській один, у двері хтось боязко постукав.

– Зайдіть!

Двері прочинилися, і в отворі з'явилася худорлява жіноча постать у запраному лікарняному халаті.

– Можна до Вас, Василю Васильовичу?

– Так, заходьте, будь ласка.

Вона підійшла ближче. Обличчя її було напружене, але не від хворобливого страждання, а швидше від якогось внутрішнього неспокою.

– У Вас знайдеться трохи часу, щоб поговорити зі мною?

– Вам, напевно, потрібно звернутися до Ігоря Петровича, він веде Вашу палату.

– Ні, я хочу поговорити саме з Вами, Василю Васильовичу, можна?

– Так, звичайно. Сідайте, будь ласка.

Вона автоматично сіла на краєчок стільця навпроти мене і почала, мабуть, заздалегідь підготовлену промову.

– Чому я вирішила звернутися саме до Вас? Ви тут людина нова, молода і, бачу, сумлінна, незіпсована. Я не така вже й стара, як здаюся вам, молодим. Мені тільки шістдесят три. І здоров'я хоч і розхитане, але ще міцне. А тут я за наполяганням свого зятя. Ну та все по порядку. Живу я з дочкою та її чоловіком. Він у нас крутий, як зараз говорять. Не знаю, чим він займається – крутиться, як дочка пояснює, бо гроші у нього водяться. А мені він відразу не сподобався. Я й дочці казала, нехороший він. А вона: «Ну що ти, мамо, ти його зовсім не знаєш!». Загалом, не ладимо ми. А останнім часом зовсім залякав її, вона боїться і слово проти сказати. Я заступалася, знервувалася вся. Кілька разів «швидку» викликали, напади були. А зараз він щось дуже ласкавим став, у лікарню лягти умовляв – серце підлікувати. Та й донька підключилася. Мовляв, відпочинете один від одного. Але щось мені від цього лікування гірше стає. Напади почастішали, і сили спливають.

– Ну що Ви! – не витримав я. – Це Вам не від ліків зле, просто вони неефективно діють, тому що Ви вся у своїх проблемах, у своїй хворобі, постійно думаєте про неї, накручуєте себе.

Я схопився, підійшов до шафи з історіями хвороб.

– Як Ваше прізвище?

– Пономаренко Віра Сергіївна.

Я узяв її історію хвороби, погортав.

– Ось, лікування правильне, адекватне Вашому стану, Вашій хворобі. А Ігор Петрович – досвідчений, грамотний лікар.

Вона спокійно перечекала мою загалом обурену тираду і попросила:

– Василю Васильовичу, а можна перейти у Вашу палату?

Я оторопів.

– Ну, я не знаю. Треба із завідувачем погодити. Та й Ігор Петрович...

– Я взавтра з Віктором Тихоновичем переговорю. Аби тільки Ви погодилися.

– Та я в принципі не заперечую...

– От і добре. Дякую Вам.

Вона подивилася на мене, і обличчя її розгладилося від теплої посмішки. Віра Сергіївна вийшла, прикривши за собою двері.

Відчуття якоїсь незручності не полишало мене до кінця дня. Поділитися і порадитися вже не було з ким, і я був змушений перетравлювати це в собі. Ніяково було перед Ігорем через те, що його хвора хоче лікуватися у мене, та й майбутня бесіда із завідувачем з цього питання не викликала у мене, чесно кажучи, відчуття радісного очікування. Камінь на душі не дав мені спокійно спати й уночі. Верзлося щось тягучо-важке, неприємне. Але ранок справді мудріший за вечір. «Нічого, – подумав я, – вона сказала, що сама переговорить з Віктором Тихоновичем, то хай він і вирішує, я тут до чого? А то понавигадувала собі жахів! Мало не вбити її тут збираються!». З цією щасливою думкою я зіскочив з ліжка і почав збиратися на роботу.

Ранкова п'ятихвилинка була в кабінеті завідувача. Віктор Тихонович сидів за своїм робочим столом, а його підлеглі – на стільцях уздовж стін. Ігор, не підозрюючи ніякої каверзи, звично мені посміхався, ми з ним перекинулися навіть декількома незначними вранішніми фразами. Надія ж Миколаївна відбула нічне чергування, тому обличчя мала пом'яте, хоча й підфарбоване. На п'ятихвилинці були також і середні медпрацівники: нічні медсестри

– Поліна Аркадіївна (огрядна, трохи похмура жінка років п'ятдесяти) та моложава струнка Валентина; а також медсестри, що заступали на зміну. Обидві – молоді, симпатичні. Одна з них була струнка і спритна – Вікторія, а інша – повненька, повільна – Світлана. Мені більше сподобалась Вікторія.

Старша медсестра відділення Людмила Миколаївна на п'ятихвилинках завжди стояла біля дверей з розгорнутим журналом, у якому містилися всі необхідні відомості. Це була жінка застиглого віку з симпатичним, вдало підмальованим обличчям. Суворо стиснуті губи й окуляри в золотій оправі робили її, не дивлячись на медичну уніформу, більше схожою на вчительку, на класну пані, що, може, так і було за самою суттю.

– Ну що? Почнемо, мабуть, – закінчивши розглядати якісь папери у себе на столі, сказав завідувач, і гамір у кабінеті вщух. – Надіє Миколаївно, доповідайте.

– Хвора в палаті № 12а померла.

Цього разу Віктор Тихонович відреагував спокійно.

– З чим лежала?

– Ішемічна хвороба серця. Коронарна недостатність.

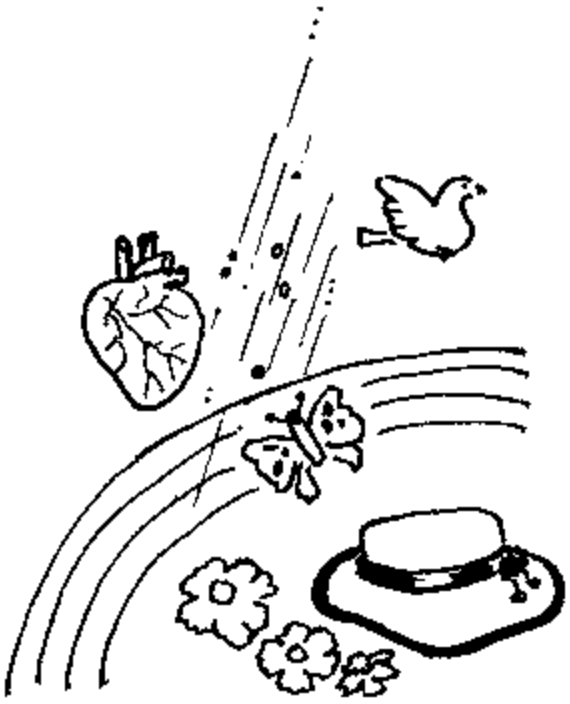
У грудях моїх щось йокнуло і стиснулося від недоброго передчуття. Несподівано для всіх і самого себе я вигукнув:

– Як прізвище хворої?!

Всі поглянули до мене. Надія Миколаївна тоном досвідченого медика, що бачив не одну смерть, сказала:

– Не переживайте так, Василю Васильовичу, це не Ваша хвора, – і, витримавши нестерпно довгу для мене паузу, додала: – ПОНОМАРЕНКО ВІРА СЕРГІЇВНА.

РОЗДІЛ 4

Після п'ятихвилинки я відразу ж підійшов до Риндіної.

– Надіє Миколаївно, як вона померла?

Лікар після нічного чергування, тим більше важкого і безсонного, була роздратована. Затримуватися у відділенні вона особливого бажання не виявляла. Але все таки пояснила:

– Їй ще звечора стало зле. Я її перевела в палату інтенсивної терапії – № 12а. Що тільки не кололи – купірувати криз не вдалося. Дихали, качали – безрезультатно... А що Ви за неї так переживаєте? Знайома чи що?

– Та ні. Я з нею вчора розмовляв.

Риндіна посміхнулася моїй наївності.

– Ми зі всіма розмовляємо, але, на жаль, вони все одно можуть померти.

Ігор Петрович теж спокійно (принаймні зовні) поставився до цієї події.

– Розумієш, – говорив він мені, – ми працюємо у такій сфері, де хворі вмирали і вмиратимуть. На перших порах це, звичайно, шокує, але потім не те що звикаєш – хіба до смерті можна звикнути? – а ставишся до цього спокійніше, чи що.

– Але ж вона відчувала себе добре, я бачив її!

– І я бачив. Ну й що? Розвинувся криз – і ми її втратили, як говорять зараз у кіно. Хіба це від нас залежить за великим рахунком? Я знав багато хворих – молодих, міцних, яким що ми тільки не робили, а нічого не допомагало. А були важкі хворі, хроніки, які повільно, але упевнено виповзали з критичного стану. Від чого це залежить? Від організму, від природи, від Бога? Як хочеш, так і розумій. Наше завдання – виштовхнути хворого з ями хвороби, а далі організм повинен справлятися сам. Ось ти обурений смертю як фактом. Так роби все можливе, щоб уникнути її. На те ти й лікар.

Усе так. І мають рацію, напевно, мої колеги, але щось бентежило мене в усій цій історії. Перед очима стояло напружене обличчя покійної нині Віри Сергіївни та її погляд, що благав мене про захист.

«Треба буде переговорити з її донькою! – промайнула розумна думка. – Та й до палати № 12а уважніше придивитися».

Я відразу заспокоївся і відчув себе упевнено. Зі мною завжди так буває, коли я знаю, що конкретно треба робити.

*** * ***

Дізнатися номер телефону дочки Пономаренко взагалі-то не склало великих труднощів, адже вони жили разом. На мій дзвінок відповів утомлений, а вірніше – знесилений голос:

– Так.

– Це квартира Пономаренко?

– Що? А, так.

– А можна покликати до телефону дочку Пономаренко Віри Сергіївни?

– Це я.

– Вибачте, будь ласка, я – Василь Васильович, лікар. У нашому відділенні лікувалася Ваша мама. Мені потрібно поговорити з Вами.

– Говоріть.

– Ні, не по телефону. Може, зустрінемося з Вами де-небудь? Це дуже важливо.

– Важливо? Її вже немає, тому все інше не важливе.

– Ось із цього приводу я б і хотів з Вами поговорити.

Вона зробила довгу паузу. Я її розумів і мовчки співчував.

– Ну, добре, – нарешті вимовила вона, – мені о сімнадцятій годині сина забирати з садочка, зустрінемося за півгодини біля магазину «Каштан», там лавки є. Знаєте, де це?

– Так, звичайно.

– А як я Вас упізнаю?

Тут черга робити паузу настала за мною, тому що найвидатнішою моєю рисою, тобто такою, яка помітно видається, були, безумовно, вуха.

– Ну, я високий, в окулярах, – пустився я манівцями, – буду у світлих джинсах, з дипломатом.

– Гаразд, тоді до зустрічі.

До «Каштана» я дістався швидко, хвилин за двадцять, якраз підвернулася попутна маршрутка, але жінка мене вже очікувала сидячи на лавці. Що це саме вона, я навіть не сумнівався. Така ж щупленька, як і в матері, фігурка. На ній було темне щільне плаття, попри досить-таки теплий серпень, а на голові – чорна хустка. Коли я підійшов, вона піднялася.

– Ви – Василь Васильович?

– Так, а Вас як звуть?

– Ніна.

– А по батькові, вибачте?

Вона подивилася на мене і, мабуть, зрозумівши, що незважаючи на мою лікарську посаду, я все-таки досить молодий, додала:

– Іванівна.

Ми сіли.

– Ніно Іванівно, я Вашу маму не лікував. Її вів Ігор Петрович.

Вона закивала головою.

– Так, я знаю.

– Я це кажу не для виправдання. Просто вона приходила до мене того дня, розповідала про себе. Говорила, що не ладила з Вашим чоловіком, що це він поклав її в лікарню. Розкажіть про це.

Вона підняла на мене очі, повні сліз.

– А навіщо це тепер? Зараз удома спокійно, тихо… Мертва тиша.

– Пробачте, Ніно Іванівно, Вам важко говорити про це, але вона просила мене їй допомогти. І я хочу в цьому розібратися. Чому Ви відмовилися від розтину?

– Цим чоловік займався. Та я і сама не хотіла, щоб її різали. Кажуть, там голову пиляють. Це правда?

– Загалом, так. Але ж це вже не людина, вірніше… Це потрібно для уточнення діагнозу.

– А що уточнювати? – вона замислилася. – Серце у неї було слабке, підірване. Все за мене з Микиткою хвилювалася. А ось з Віктором дійсно не ладила.

– Ну а в чому була причина їхніх чвар?

Ніна Іванівна подивилася на мене. Вона була старшою, і мала сімейний досвід.

– Мама абсолютно не сприймала його спосіб життя. У них, як вона говорила, були різні погляди на людські цінності. Та й він обтяжувався життям приймака.

– Чому ж Ви тоді не роз'їхалися?

– Мені маму жаль було залишати одну, хвору. А Віктор заощаджував гроші на пристойну квартиру, щоб була в центрі міста. Він непоганий чоловік, але, звичайно, жорсткий, любить, щоб все

було так, як він хоче. Час зараз такий, слабкому важко виживати. Він не місцевий, з села. Говорить: «Не хочу більше в злиднях жити!».

– А чим він займається?

– Бізнесом. У якійсь фірмі. Хто зараз що-небудь розбере? Десь щось купити, потім дорожче продати.

– Це він маму в лікарню поклав?

– Так, сказав, що у нього є знайомий лікар.

– А хто, він не говорив?

– Не знаю. Я тільки чула одного разу, як він сказав по телефону: «Добре, докторе, як ми й домовилися».

Було вже близько п'ятої години пополудні, вона почала збиратися.

– Спасибі Вам, Ніно Іванівно, що погодилися поговорити зі мною. І знаєте що, не розповідайте чоловікові про нашу зустріч, щоб його зайвий раз не дратувати, добре?

– Добре, – вона піднялася і повільно пішла, згинаючись під вагою свого горя.

* * *

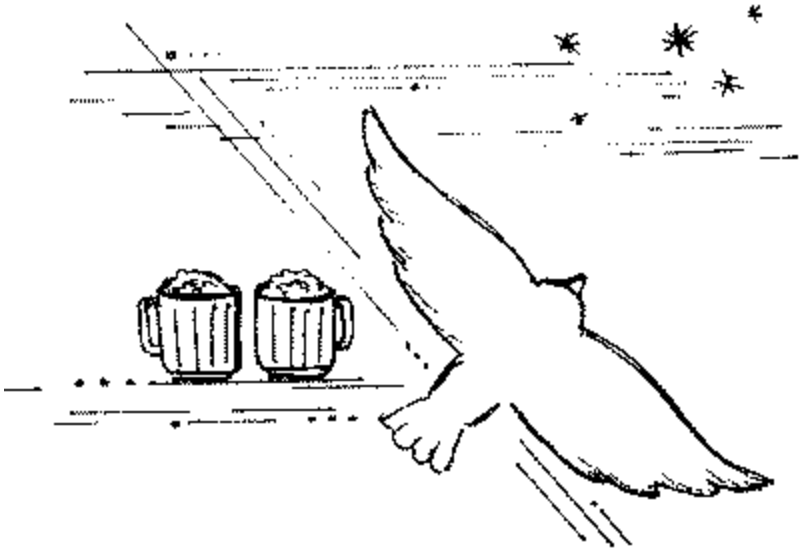
«Отже, що ми маємо? – роздумував я, лежачи на ліжку в гуртожитку. – Віра Сергіївна була не в ладах зі своїм зятем. Цілком імовірно, що той хотів позбутися її. Але як і де? Бабця-то, напевно, й з дому не виходила. Гарний привід – покласти її в лікарню, а там... Ця його двозначна фраза: «Докторе, як ми і домовилися,» – про що? Про ефективне лікування тещі? Навряд чи. Старенька в це не вірила. Далі. Хто цей таємничий доктор? Та ні! А як же заповідь: «Не нашкодь!»? – від обурення я навіть сів на ліжку. – Такого не може бути!» – але факт був фактом, його не заперечиш.

Історію її хвороби мені потім усе-таки вдалося проглянути. Там чітко були розписані й стадії кризу, й етапи лікування. Все правильно. Звичайно, і повинно бути написано правильно. А раптом

робили не те, що потрібно, або не робили того, що потрібно? Але хто міг на таке піти?

В одному детективі мені запам'яталася фраза знаменитого сищика: «Я отримую гроші за те, що підозрюю тих, кого ні в чому запідозрити не можна». Отже, будемо підозрювати всіх. Хто у нас є з лікарів? Завідувач – Віктор Тихонович, Ігор Петрович, я, ну себе я відразу викреслюю. Надію Миколаївну теж, вона – жінка, а мова йшла про чоловіка. Хоча смерть настала саме на її чергуванні. Та й звернутися «докторе» можна і до жінки-лікаря! Ні, як підозрювати всіх, так усіх. Почнемо, мабуть, з Ігоря, з ним я більше спілкуюся, адже це була саме його хвора. Вирішено: збираю досьє на наших лікарів.

РОЗДІЛ 5

Слушна нагода трапилася вже наступного дня. Після роботи Ігор, виходячи зі мною з лікарні, запитав:

– Чим плануєш сьогодні займатися?

– Не знаю, особливих планів немає.

– Тоді гайда пива поп'ємо. З рибкою, а? – і, помітивши, що я знітився, поспіхом додав: – Я пригощаю. Почнеш заробляти – розрахуємося.

Взагалі-то, пива я не люблю, воно гірке якесь, та і пити його треба багато. Але якщо перетерпіти, то потім настає приємне сп'яніння. Головне – не переборщити. Гіркий досвід з цього вже був, на жаль, у моєму житті. Але це була непогана можливість поспілкуватися з Ігорем у невимушеній обстановці, промацати його, як говорять детективи, і я погодився.

Ми розмістилися за виносним столиком біля кафе. Ігор узяв по келиху світлого пива, трохи сушеної риби. Він закурив сигаретку. Запропонував мені, а я ж не палю. Відпивши відразу півкелиха, мій

колега відкинувся на стільці і, затягнувшись димом, задоволений, вимовив:

– Як добре!

Я погодився.

– Ти знаєш, – почав він застільну бесіду, – на роботі – хворі, хворі… Здається, весь світ хворий: того нудить, того судомить. У гості до кого-небудь прийдеш, як дізнаються, що ти лікар, відбою від скаржників немає. То печінка у них болить, то тиск скаче! Там – пече, там – тече. Амбулаторний прийом. Я вже пробував відбуватися жартами. Скаржаться: «Голова крутиться!». Запитую: «У який бік?». Одні губляться, а деякі, щось там прикинувши, відповідають: «У правий». – «А ви в лівий бік крутіть, – кажу, – вона і врівноважиться». А як хочеться іноді вирватися абикуди від проблем, від болячок, подивитися на світ здоровими очима. Адже, дійсно, – добре! Сонце світить, небо блакитне, дівчата симпатичні ходять! – він підморгнув мені по-свійському. – А? Як у тебе на особистому фронті? Он хоч би Вікторія у нашому відділенні. Гарненька, жвавенька та розумненька. І нерозпанькана ніби.

Я мовчки цідив пиво. Коли п'єш, можна не відповідати. Та він не став мені більше дошкуляти.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

ИЗДАТЕЛЬСКИЙ СОЮЗ "АНДРОМЕДА"
ІВАН ДУБІНІН
Контрольний
укол